

Значний попит на професійних економічних аналітиків на вітчизняному ринку зумовлений змінами вимог до професійної підготовки фахівців та відсутністю відповідно підготовлених кадрів. Національний ринок пропонує вакансії для випускників бакалаврського та магістерського рівня спеціалізації «Економічна аналітика»: аналітик в банківських установах, аналітик з інвестицій, аналітик з кредитування, аналітик з питань фінансово економічної безпеки, економічний радник, консультант з економічних питань, оглядач з економічних питань, фахівець з корпоративного управління, фахівець з управління активами, фахівець з фінансово-економічної безпеки.

Перебуваючи у стані переходу від повторювання теоретичних (ідеологічних) догм до формування компетентностей професійного аналізу з використанням і теоретичного, і прикладного інструментарію українська теоретико-економічна освіта набуває нової якості.

Список використаних джерел:

1. Економічна аналітика та бізнес статистика. Опис освітньої програми [Електронний ресурс] / Львівський національний університет імені Івана Франка. – Режим доступу: admission.lnu.edu.ua/specialization/economic-analytics.
2. Бізнес-аналітика. Опис освітньої програми [Електронний ресурс] / Хмельницький національний університет. – Режим доступу: <https://www.khnu.km.ua/.../50%20Освітні%20програми/02%20Факультет%20екон>.
3. Аналітична економіка. Опис освітньої програми [Електронний ресурс] / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Режим доступу: econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/.../analitichna-ekonomika.
4. Аналітична економіка. Опис освітньої програми [Електронний ресурс] / Тернопільський національний економічний університет. – Режим доступу: <https://ru-ru.facebook.com/Кафедра-економічної-теорії-TNEU-601338803232340/>.

Колядич О. І.,

кандидат економічних наук, доцент,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

**ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ ЯК АБЕТКА
ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ**

В тезах обґрунтовується необхідність збереження традиції викладання історико-економічних дисциплін в вишах України з огляду на ті особливі компетентності, які необхідні сучасним фаховим економістам та практику освітніх програм з економіки у краях університетів світу.

Koliadych O. I.,

PhD (Economics), Associate Professor,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

HISTORIC AND ECONOMIC DISCIPLINES AS A CORE OF AN ECONOMIC SCIENCE

The proceedings substantiate the necessity of historic and economic disciplines obligatory teaching at higher educational institutions of Ukraine with a view to those peculiar competencies which are necessary for modern economists as well as the economics educational programs teaching practice in the best universities of the world.

Освітня сфера України потребує виваженого, комплексного реформування. Не можна заперечувати те, що компетентнісному підходу, застосовуваному українськими реформаторами, притаманні певні фундаментальні ознаки.

В системі вищої економічної освіти економічна теорія та історико-економічні дисципліни тісно взаємопов'язані та разом формують фундамент економічної освіти. Виключення історико-економічних дисциплін із статусу нормативних в окремих українських вишах, наприклад, в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, спричинить у майбутньому негативні наслідки, зокрема, втрату можливості отримання первинної історико-економічної інформації (фактів, подій, ідей, які пройшли перевірку часом), від якості і повноти якої залежить сприйняття студентами категоріального апарату економічної науки, розуміння загальних законів суспільно-економічного розвитку.

На думку автора, вплив історико-економічної освіти та дисциплін, які складають її основу, на формуванні компетентностей фахового економіста не повинен штучно обмежуватися. Це пояснюється, тими унікальними пізнавальними властивостями якими наділені економічна історія та історія економічних вчень:

– *поєднання статички і динаміки з переважанням динаміки*

Більшість економічних дисциплін, які викладаються у вишах (наприклад, макро, мікроекономіка, вузькопрофільні дисципліни) ґрунтуються на статичній базі (моделях, графічних спрощеннях, фактах окремого, зазвичай, короткого історичного періоду). Але статичний стан не дозволяє простежити перехід економічного процесу з одного стану в інший. Крім того, статичний підхід розглядає економічні явища поза категорії зміни їх у часі і просторі. Дисципліни історико-економічного профілю мають унікальну перевагу в розумінні подачі, розгляду фактів в динаміці (наприклад, зміна стану і форм господарської системи, видів конкуренції та їх пояснення фаховими економістами тощо).

– *системний підхід в межах цивілізаційної парадигми*

Більшість дисциплін, які вивчають студенти є вузькопрофільні, а звідси впливає обмеженість у застосуванні системного підходу. Наприклад, вивчаючи фінансову сферу без врахування історичного аспекту, неможливо зрозуміти вплив на її стан і розвиток факторів

інших підсистем. А це обмежує розуміння процесів всередині цієї сфери та унеможливує варіативність прогнозування. В історико-економічних дисциплінах у повній мірі реалізується системний підхід за такими принципами: багатоплановості, багато вимірності, динамічності.

– *множинність форм*

У системі історико-економічних дисциплін особливе місце посідає історія економічної думки, або історія економічних вчень. На основі матеріалу, (методів, напрямів, концепцій, теорій) історії економічних вчень і національне господарство як цілісність, і окремі економічні процеси розглядаються з точки зору існування, принаймні, декількох форм, а також під різним кутом зору, тоді як в більшості дисциплін превалює одинична форма.

– *кумулятивний підхід*

Історія економіки у поєднанні з економічною думкою – єдина економічна наука в якій розглядається розвиток науки як еволюційний поступально-неперервний спадковий накопичувальний процес. Наукове знання перетворюється на сукупність фактів, теорій та методів, які поглиблюють, розширюють і доповнюють ідеї, нагромаджені людством. Формується, так звана кумулятивна модель, за французьким вченим П'єром Дюгемом.

– *історичний інституціоналізм*

Історія економіки та економічною думкою зосереджує увагу студента на ролі історичного вибору, здійсненого в історичному минулому. Історичний вибір структурного та нормативного характеру, як правило, проектує подальші зміни системи, які передбачаються, «читаються» аналітиком.

Карта осередків (вишів), які зберігають та розвивають історико-економічну освіту, попри існуючий в Україні наступ на неї, є досить розлогою на Заході і мініатюрною в Україні. Так, у Оксфордському університеті (Велика Британія) існує бакалаврська програма «Історія та економіка» (History and Economics). Серед дисциплін, які викладаються студентам: «Історія економічної думки», «Фінансова історія Британії з XII століття», «Економічна історія Європи», «Філософія та методологія економічної науки» тощо. В Лондонській школі економіки (Велика Британія) існує окремий факультет з економічної історії (Department of Economic History), який пропонує 3 бакалаврські (BSc Economic History, BSc Economic History, BSc Economic History with Economics, BSc Economics and Economic History), 4 магістерські (MSc in Economic History, MSc in Economic History (Research), MSc in Quantitative Economic History, MSc Political Economy of Late Development) та PhD-програми. Студенти економічного факультету (Department of Economics) вивчають такі дисципліни (курси) як «Нова політична економія» (теорія суспільного вибору, політична економія

розподілу доходів тощо), «Історія економічної теорії: як змінюються теорії», «Економічний аналіз» – для всіх бакалаврських програм. У Принстонському університеті (США) дисципліна «Історія економічних вчень» викладається як на економічному, так і на історичному факультеті для студентів бакалаврського рівня. В університеті Констанц (Німеччина) дисципліни «Вступ до історії економіки та підприємництва», «Історія економічної думки» викладаються на факультеті гуманітарних наук. При університеті м. Гамбург створено «Інститут економічних систем» (Institut für Wirtschaftssysteme), одним з напрямків діяльності якого є історія економіки та економічної теорії. При цьому, «Основи історії економічної теорії» викладається для всіх бакалаврів а «Історія економічної думки» – для магістрів. Цей перелік можна продовжувати й далі.

Серед українських вишів, які зберігають фундамент економічної освіти у вигляді історико-економічних дисциплін, можна назвати: НУ «Києво-Могилянська академія», «Київський національний торговельно-економічний університет». В меншій мірі це вдається робити в КНУ імені Тараса Шевченка. На цьому тлі, заслуговують на увагу та на схвальні відгуки зусилля окремих фахівців, які розуміють важливість збереження та розвитку історико-економічної освіти. Зокрема, кафедра економічної теорії ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» організувала науковий студентський гурток «Економічні основи української державності». Фахівці кафедри підготували начальний посібник «Нарис історії економічної думки України кінця XIX – початку XX ст. в особистостях», у вступному слові до якого зазначено, що він покликаний хоча б частково заповнити лакуни економіко-історичної освіти, що пов'язані з скороченням переліку історико-економічних дисциплін в освітніх програмах економістів [6, с. 4].

Список використаних джерел:

1. *Caldwell B.* On positivism and the history of economic thought / B. Caldwell // Southern Economic Journal. – 2013. – Vol. 79, №4. – P. 753–767.
2. *Szenberg M.* Introduction: The Significance of Paul Samuelson in the Twenty First Century / M. Szenberg, L. Ramrattan, A. A. Gottesmann (eds.) // Samuelsonian Economics and the Twenty-First Century. – Oxford : Oxford University Press, 2006.
3. *Emmett R. B.* (ed.). Selected essays by F. Knight. – Vol. 1. – Chicago ; London : University of Chicago Press, 1999.
4. *Backhouse R.* Economics, Sociology / R. Backhouse, J. Beckert, M. Zafirovski (eds.) // International encyclopedia of economic sociology. – London ; N.Y. : Routledge, 2006. – P. 216–221.
5. *Шумпетер Й. А.* История экономического анализа : в 3-х т. / Й. А. Шумпетер; пер. с англ., под ред. В. С. Автономова. – СПб. : Экономическая школа, 2001. – С. 4.
6. *Січевлюк Л. В.* Нарис історії економічної думки України кінця XIX – початку XX ст. в особистостях : навчальний посібник / Л. В. Січевлюк, М. О. Гофман ; за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. – К. : Університет економіки та права «КРОК», 2018. – 256 с.